

- **Julia Bereżko-Kamińska**, Narodowy Związek Pisarzy Ukrainy, *Ukraińcy w Polsce. Historia ocalenia. Dokumentowanie doświadczeń życia w warunkach pełnoskalowej wojny Rosji przeciwko Ukrainie w ramach współpracy Ukrainy i Polski*.
- **Dr Yana Hladyr**, Instytut Sławistyki PAN\Przyazowski Techniczny Państwowy Uniwersytet Mariupol-Dnipro, *Polsko-ukraiński dialog kulturowy w kontekście*

12 września 2025 (piątek)

Muzeum Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli

Spotkanie z muzyką i słowem

- 10.00–11.00
- Zwiedzanie Muzeum Fryderyka Chopina i parku
- 11.00–12.00
- **Koncert fortepianowy Marii Gabryś-Hejke** – Fryderyk Chopin: Polonez Ges-dur op. 71 nr 2; 4 Mazurki op. 30; Nokturn cis-moll op. 27 nr 1; Polonez fis-moll op. 44; 3 Preludia op. 28 nr 13 Fis-dur, nr 14 es-moll, nr 15 Des-dur; Scherzo b-moll op. 31.
- 12.00–13.00
- Prezentacje literackie: **Akompaniament Maria Baka-Wilczek**
 - **Mariusz Olbromski**, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, *Prezentacja wierszy z tomu „Album krzemieniecki” (słowo wstępne prof. dr hab. Jan Wolski)*.

STOWARZYSZENIE PISARZY POLSKICH

DOM LITERATURY W WARSZAWIE

14.45–15.30 – Przerwa obiadowa

Konferencja literacka: „Romantyzm polski i ukraiński”

- 15.30–16.30
- **Prof. dr hab. Marek Troszyński**, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa, *Czas na Słowackiego. Dzieje rękopisów i edycji utworów Juliusza Słowackiego*.
 - **Prof. dr hab. Anna Nasiłowska**, Instytut Badań Literackich PAN/Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, *Juliusz Słowacki i Jan Matejko*.
 - **Elżbieta Nawrocka-Panajota**, Fundacja Juliusza Słowackiego w Atenach, *Z Tajgi pod Akropol. Przypadki Zygmunta Mineyki na podstawie jego wspomnień w 100. rocznicę śmierci*.
 - **Hubert Musiał**, Państwowy Instytut Wydawniczy, *Ukraina w publikacjach Państwowego Instytutu Wydawniczego w ostatnim dziesięcioleciu*.
- 16.30–17.00
- **Koncert fortepianowy Marii Baki-Wilczek**:
 - Fryderyk Chopin: Nocturn e-moll op. 72 nr 1; Mazurek e-moll op. 17 nr 2; Mazurek cis-moll op. 63 nr 3; Walc As-dur op. 34 nr 1.
 - Ignacy J. Paderewski: Melodia Ges-dur op. 16; Pieśń Miłosna G-dur op. 10 nr 3; Krakowiak Fantastyczny H-dur op. 14 nr 6.

- konfliktogenności katharsis sztuki ukraińskiej w treściach Instagrama ukraińskich mediów kultury (2022–2025).
- **Mykoła Prociw**, Muzeum Krajoznawcze w Brzeżanach, *Brzeżański gimnazjalista Franciszek Herpman – uczony z Gliwic*.
 - **Dr Michał Hinc**, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, *Zniewoleni wyzwoleniem. Propaganda marca 1945 w najnowszych dziejach Kaszubów*.

- **Natalia Belchenko**, Ukraiński PEN-Club, *Prezentacja wierszy z tomu „Wilga”*.
 - **Teresa Tomsia**, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, Oddział w Poznaniu, *Pytania o sąsiedztwo z poszanowaniem grobów. Prezentacja wybranych utworów z tomiku „Chłodne strugi” oraz wierszy Rafała Żebrowskiego z książki „Póki myśl krąży”*.
 - **Małgorzata Borzeszkowska**, Stowarzyszenie Autorów Polskich, Gdański Klub Poetów, *Odłamki. Rok pierwszy (przekład Natalia Belchenko)*.
- 14.00–14.45
- **Uroczystość złożenia kwiatów pod pomnikami Juliusza Słowackiego i Tarasa Szewczenki w Warszawie**

- 17.00–17.15 – Przerwa kawowa
- 17.15–19.00
- **Prof. dr hab. Włodzimierz Toruń**, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, *Cień imperium. Przypadek Cypriana Kamila Norwida*.
 - **Switłana Wynnyczenko**, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki we Lwowie, *Testament Juliusza Słowackiego w ukraińskich przekładach*.
 - **Ołeksandr Gordon**, Narodowy Związek Pisarzy Ukrainy, *Zainspirowani Ukrainą. Sonety Adama Mickiewicza w języku polskim i w ukraińskich przekładach Natalii Horisnej*.
 - **Prof. dr hab. Ludmiła Siryk**, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, *Europeizm jako idea i problem w koncepcji literackiej neoklasyków ukraińskich*.
 - **Stefania Michalska**, Redakcja Kwartalnika „Akcent”, *Trójstyk literacki czyli spotkania poetów z Białorusi, Ukrainy i Polski*.
 - **Dr Olga Yaruchyuk**, Wołyński Uniwersytet Państwowy im. Łesi Ukrainki w Łucku, *Literatura ukraińska w polskiej prasie międzywojennej*.

XXV DIALOG
DWÓCH KULTUR

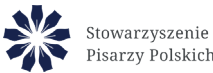
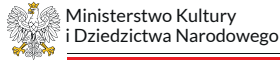
XXV ДІАЛОГ
ДВОХ КУЛЬТУР

8–13
września
2025 r.

Lublin – Nałęczów – Puławy – Sulejówek –
Warszawa – Żelazowa Wola – Warszawa – Lublin

Organizatorzy

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku
Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie
Muzeum Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu
Akademia Humanistyczno-Pedagogiczna im. Tarasa Szewczenki w Krzemieńcu
Muzeum Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli
Muzeum Dworek Wincentego Pola w Lublinie
Muzeum Bolesława Prusa w Nałęczowie
Muzeum Stefana Żeromskiego w Nałęczowie
Muzeum Czartoryskich w Puławach
Państwowy Instytut Wydawniczy
Stowarzyszenie Pisarzy Polskich

9 września 2025 (wtorek)

Muzeum Dworek Wincentego Pola w Lublinie

10.00–10.30

- Powitanie uczestników XXV Dialogu Dwóch Kultur: **prof. dr hab. Grzegorz Nowik**, **Mariusz Olbromski**, **Switłana Bajtaluk**, **Tamara Sienina**, **Mykoła Matwijuk**.

Muzeum Bolesława Prusa w Nałęczowie

- 12.30–13.30
- Dr Joanna Wiśniewska**, Muzeum Bolesława Prusa, *Obcy czy swoi? Bolesław Prus a Rosja*

Muzeum Czartoryskich w Puławach

- 14.00–15.00
- Zwiedzanie Muzeum

10 września 2025 (środa)

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

Konferencja historyczna: „Rosja, Moskwa i Moskale w historiografii Polski i Ukrainy”

9.00–10.30

- Prof. dr hab. Grzegorz Nowik**, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku/Instytut Studiów Politycznych PAN, *Mity imperialne Rosji*.
- Prof. dr hab. Olexij Sukhomlynov**, Uniwersytet Warszawski, **Dr Jerzy Sopin**, Mariupolski Uniwersytet Państwowy (obecnie w Kijowie), *Kulturowa iluzja wielkości Rosji a ambiwalencje wizerunku „dobrego Rosjanina”*.
- Prof. dr hab. Lesia Aleksijewec**, Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny, *Raszym we współczesnej przestrzeni historiograficznej Ukrainy*.
- Prof. dr hab. Aleksandra Leinwand**, Instytut Historii PAN/Instytut Lwowski, *Odwieczna superbroń Rosji. Propaganda, kłamstwo, dezinformacja, manipulacja*.
- Prof. dr hab. Viachaslau Shved**, Uniwersytet Warszawski, *Historiografia Polska o agresji Rosji przeciwko Polsce, Białorusi i Ukrainie w końcu XVIII – pierwszej połowie XIX wieku*.
- Prof. dr hab. Anna Kapustian**, Krzemieńczucki Narodowy Uniwersytet im. Mychajło Ostrogradskiego, *Komunistyczna „kontrola polityczna” nad Polskim Instytutem Edukacji Społecznej w latach trzydziestych XX wieku*.

10.30–11.30

- Wiktor Kowalczyk**, Muzeum Dworek Wincentego Pola w Lublinie, *Wincenty Pol a Kresy*
- Waldemar Michalski**, Związek Literatów Polskich, Oddział Lublin, *Wołyń w życiu i twórczości Piotra Kobielskiego-Graumana*.

- Prof. dr hab. Monika Gabryś-Sławińska**, Muzeum Stefana Żeromskiego w Nałęczowie, *Rosja w twórczości Stefana Żeromskiego*

15.00–16.00 – Przerwa obiadowa

10.30–10.45 – Przerwa kawowa

10.45–12.15

- Dr Paweł Levchuk**, Instytut Slavistyki PAN, *Przewartościowanie języka rosyjskiego w życiu Ukraińców. Od języka komunikacji międzykulturowej do języka śmierci i agresji*.
- Dr Uładzimir Padaliński**, Uniwersytet w Białymstoku, *Lew Okinszewicz (1898–1980) i jego badania nad cywilizacyjnymi podstawami procesu historycznego Europy Wschodniej i Białorusi*.
- Prof. dr hab. Jerzy Grzybowski**, Uniwersytet Warszawski, *Między Berlinem, Moskwą, Warszawą i Kownem. Białoruskie dylematy polityczne w latach 1918 – 1921*.
- Dr Piotr Głuszkowski**, Uniwersytet Warszawski, *Rosja w badaniach Jerzego W. Borejszy i Wiktorii Śliwowskiej*.
- Dr Piotr Uwijała**, Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział w Katowicach, *Transport ukraińskiego materiału wojennego z Rumunii do Polski w 1920 r*.
- Dr Stefan Artymowski**, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, *Wołodymyr Szewczenko w walce o pamięć historyczną*.

12.15–12.30 – Przerwa kawowa

- Dr Jan Kurek**, Uniwersytet Wrocławski, *Czesław Kurek, A kochasz Ty Polskę? Splątane nici nauczycielskiej drogi*.
- Prof. dr hab. Walentyna Sobol**, Uniwersytet Warszawski, *Najnowszy numer “Studiów Polsko-Ukraińskich”*.

13.30–14.15 – Przerwa obiadowa

- Dr Amelia Korzeniewska**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu/Towarzystwo Naukowe im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, *Wątki rosyjskie w powojennym filmie polskim*.
- Prof. dr hab. Dorota Heck**, Uniwersytet Wrocławski, *Bronisław Wildstein wobec komunizmu*.

15.30–15.45 – Przerwa kawowa

15.45–17.00

- Prof. dr hab. Jewhen Nachlik**, Instytut Iwana Franki NAN Ukrainy, *Wizja Moskwy/Rosji w twórczości Szewczenki*.
- Prof. dr hab. Jan Wolski**, Uniwersytet Rzeszowski, *Wszechobecna natura i ludzie z pamięci. Wołyń Czesława Janczarskiego*.
- Dr hab. Wołodymyr Mykytiuk**, Instytutu Badań nad Twórczością Franki, *Geneza mentalnej skłonności Moskali do autorytaryzmu i despotycznego ustroju imperialnego w pracach historyczno-literackich Iwana Franki*.
- Dr hab. Józef Ruszar**, Instytut Myśli Józefa Tischnera w Krakowie, *Tadeusz Nowak. Bezbożna religia bolszewików*.
- Dr hab. Wałerij Kornijczuk**, Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki, *Krwawy obraz ordy moskiewskiej w poezji Iwana Franki*.

17.00–17.15 – Przerwa kawowa

11 września (czwartek) 2025

PAŃSTWOWE MUZEUM ETNOGRAFICZNE W WARSZAWIE

10.00–11.00

- Powitanie uczestników XXV Dialogu Dwóch Kultur: Dr Magdalena Wróblewska**, dyrektor Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.
- Zwiedzanie wystaw: *Dwie dusze twórcy ludowego* (oprowadzanie współautorka wystawy **Amudena Rutkowska**) oraz *Prządek rzeczy*. *Magazyn Piotra B. Szackiego* (oprowadzanie kustosz **Patryk Pawlaczyk**).

11.00–11.45

- „SPIEVY z-pad mosta”**. Występ chóru emigrantek z Białorusi i Ukrainy, wykonujących tradycyjne białoruskie pieśni oraz utwory z pogranicza słowiańskich terytoriów (Polski, Ukrainy, Litwy).

11.45–12.00 – Przerwa kawowa

12.00–13.15

- XXV lat Dialogu Dwóch Kultur. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość**.
- Panel dyskusyjny z udziałem: **Heleny Hańkiewicz** (Muzeum Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu), **Prof. dr hab. Afanasija Łomakowycza** (Akademia Humanistyczno-Pedagogiczna im. Tarasa Szewczenki w Krzemieńcu), **Prof. dr hab. Grzegorza Nowika** (Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku), **Urszuli i Mariusza Olbromskich** (twórcy Dialogu Dwóch Kultur), **Tamary Sieniny** (Muzeum Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu). Prowadzenie: **Dr Emil Noiński** (Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku).

Konferencja naukowa: „Sąsiedzi Polski i Ukrainy. Wspólne dziedzictwo kulturowe”.

15.45–17.15

- Natalia Czekanowa**, Tarnopolskie Muzeum Krajoznawcze, *Nie tylko poeta, ale i pasterz. Dyskurs antyimperialny w działalności i przesłaniach metropolity Andrzeja Szeptyckiego*.
- Dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda**, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, *„Zwyczajny człowiek” czy „święty”*. Językowy obraz kardynała Kazimierza Świątką w *„Księdze wspomnień”* osób duchownych i świeckich.
- Prof. dr hab. Walentyna Sobol**, Uniwersytet Warszawski, *Dialog Filipa Orlika ze światem trwający trzy stulecia*.
- Dr hab. Agnieszka Dudek-Szumigaj**, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, *Uwagi o języku XIX-wiecznej wsi nadbużańskiej (na podstawie twórczości literackiej Leona Kunickiego)*.

17.15–18.30

- Prof. dr hab. Henryk Duda**, Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, *Filologia i polityka. Przymiotniki „ruski” i „rosyjski” w języku polskim, rosyjskim i ukraińskim*.
- Wasył Horbatiuk**, Narodowy Związek Pisarzy Ukrainy, *Represje reżimu kremłowskiego wobec Polaków na Ukrainie w latach 1937–1938 w dokumentalnej powieści „Wypędzeni z Raju”*.
- Wiktor Melnyk**, Narodowy Związek Pisarzy Ukrainy/Stowarzyszenie Pisarzy Ukraińskich, *Obraz współczesnej Rosji w poezji Garriego Dudy*.
- Anatoli Vialiki**, Instytut Historii Nauki PAN, *Wspomnienia żołnierzy Armii Czerwonej o wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1920 r. w historiografii białoruskiej*.
- Karol Parka**, Szkoła Doktorska Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, *Językowy obraz zniszczeń wojennych w zapiskach pamiętnikarskich z okresu wojny polsko-bolszewickiej*.

18.30–20.00 – Kolacja w Restauracji Adalcia

13.15–14.00 – Przerwa obiadowa

14.00–14.15

- Pro memoriam**
- Maria Wrzeszcz**, Redakcja Encyklopedii Katolickiej KUL, *Pan Dyrektor. Andrzej Albin Paluchowski (1933-2017)*.
- Konferencja: „Krzemieniec – miasto wielu kultur”**
- 14.15–15.30**
- Prof. dr hab. Mykoła Kuracz**, Akademia Humanistyczno-Pedagogiczna im. Tarasa Szewczenki w Krzemieńcu, *Internacjonalizacja edukacji pedagogicznej jako przeciwwaga dla imperialnych narracji. Doświadczenie i strategia Akademii Krzemienieckiej*.
- Mykoła Matwijuk**, Zastępca Burmistrza Krzemieńca, *Współpraca gminy miejskiej Krzemieniec z miastami partnerskimi oraz z polskimi organizacjami społecznymi w warunkach wojny rosyjsko-ukraińskiej*.
- Stanisław Lutkiewicz**, Muzeum Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu, *Z historii powstania i działalności Towarzystwa Odrodzenia Kultury Polskiej im. Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu*.
- Dr Wołodymyr Sobczuk**, *Migranci z Moskowii w okolicach Krzemieńca – ostatnia tercja XVI wieku*.
- Antonina Lisniczuk**, Ogród Botaniczny w Krzemieńcu, *Krzemieński Ogród Botaniczny. Percepcja sztuki przez pryzmat natury*.

15.30–15.45 – Przerwa kawowa

- Dr Nadija Biłyk**, Stowarzyszenie „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego” w Tarnopolu, *Historia portretu Iwana Mazepy autorstwa Osypa Kurylasy w epistolografii*.
- Małgorzata K. Piekarska**, Muzeum Niepodległości w Warszawie, *Bliscy sąsiedzi – polskie i ukraińskie stroje ludowe na pocztówce i w grafice. Wystawa w Muzeum Niepodległości – od idei do realizacji*.

17.15–17.30 – Przerwa kawowa

17.30–19.00

- Tamara Markiełowa**, Redaktor Czasopisma „Żinka”, *Sztuka zrodzona z filozofii geniuszu: pointylizm (chyba puentylizm) Iwana Marczuka jako fenomen kultury globalnej*.
- Walerij Baczyński**, Tarnopolska Obwodowa Powszechna Biblioteka Naukowa, *Biblioteka jako przestrzeń dialogu międzykulturowego. Akcenty polsko-ukraińskie w interpretacji narracji historycznych*.